

POSLOVNO POROČILO ZA MESEC APRIL 1969

Minila je že ena tretjina leta, za katerega že danes lahko z gotovostjo trdimo, da bo najuspešnejše v vsem dosedanjem delovanju našega podjetja. Podatki o proizvodnji in prodaji za mesece od januarja do aprila nam dajejo dovolj trdno zagotovilo, da bo planirana proizvodnja in prodaja za leto 1969. ustvarjena in celo presežena kljub temu, da so se nam zahteve v začetku leta mogoče zdele pretirane.

Iz spodaj navedenih podatkov bo vsak član kolektiva lahko tudi sam prišel do istih zaključkov.

1969. neobičajno dobri, vendar ne moremo biti povsem zadovoljni, kajti povpraševanje po naših izdelkih je v takem porastu, da presega naše realne možnosti. Z vso resnostjo se bomo morali lotiti novih ukrepov, da bomo potrebam trga zadostili, ker mislim, da je bojazen o ponovnem upadanju povpraševanja vsaj za tekoče leto odveč.

Pri analizi rezultatov proizvodnje in prodaje za prve štiri mesece letošnjega leta z istim obdobjem preteklega leta moramo upoštevati cca 5% povečanje cen. Razlika, ki pri tem še

		% na izvr- štev 1968	% na plan 1969
Proizvodnja v 000 ND 4 mes. 1969	572.705	150	105
Prodaja v NNU za 4 mes. 1969	19.953	167	105
Proizvodnja v NNU za 4. mes. 1969	581.125	143	107
Prodaja v 000 ND 4 mes. 1969	20.424	163	108

Op.: Podatki za april so ocenjeni.

Pri tem pa je potrebno omeniti še to, da je preseganje v grupi instalacijskega materiala največ prispevalo k celotnemu uspehu, delno pa tudi pešalcevi in pribor. Posebej še pa je razveseljivo dejstvo, da ponovno oživlja prodaja izolacijskih materialov, kar bo tudi proizvodnji dalo novih pobud.

Od grup, kjer nismo dosegli planiranih količin niti v proizvodnji niti v prodaji, bi omenil le termične aparate. Tu so nastali zaostanki predvsem zaradi zamud pri rekonstrukciji navadnega likalnika.

Kljub temu pa, da so rezultati za prvo tretjino leta z ozirom na preteklo leto in v primerjavi s planom za leto

ostane med rezultati po NNU in ND pa lahko izhaja iz sprememb v asortimanu. Primerjava proizvodnje in prodaje z ustreznim delom plana za leto 1969 pa nam po obeh kriterijih kaže, da zaloge finalnih izdelkov še vedno padajo kar pa ne more iti v nedogled, ker so zaloge že sedaj prenizke.

Naša prodaja je že planirala potrebe za prvih 10 mesecev letošnjega leta in so za 26% večje od ustreznega dela letnega plana, ter so že večje od celotnega letnega plana. Jasno je, da ne bomo mogoče zagotoviti trgu potrebnih količin, v kolikor ne bomo do skrajnosti izkoristili lastnih sil, povečali kooperacijo in za čas dopustov začasno zaposlili novih sodelavcev.

Marjan Por

VTISI IZ BOSNE

(Nadaljevanje)

Iz Sarajeva nas je pot vodila na jug čez Ivan-planino in nenadoma smo se znašli v Hercegovini. Po vijugasti, to da lepo vzdrževani cesti smo se hitro spuščali v dolino Neretve. Kmalu smo zagledali veliko Jablaniško jezero. Tu so zajezili Neretvo in nastalo je največ

je akumulacijsko jezero v Jugoslaviji. Ogromen jez z osmimi zapornicami zadržuje velikanske količine vode rek Neretve in Rame. Vas Jablanica je znana tudi iz NOB, saj je bil partizanski prehod čez Neretvo eden najslavnejših dogodkov naše zgodovine.

Mostar

Mostar, največje in najlepše mesto Hercegovine, leži na severu neretljanske ravnine in s svojimi edinstvenimi gradnjami privlači pogled vsakega po

potnika. Stari del mesta se lahko pohvali s čistimi ulicami, kar je tu res izjemno. Most s stolpom — čardakom, v katerem je kavarna v turškem slogu,

Živel 1. maj

Praznovanje 1. maja je prav tako staro, kot napredno delavsko gibanje in boj za boljše delovne in življenjske pogoje proizvajalcev — torej staro že nekaj desetletij. Se praznujejo po svetu ljudje 1. maj — delavski praznik, zatrani, utesnjeni, brez tistih pravic, ki jih je pridobil našemu delovnemu človeku socializem. Naš 1. maj je okrašen s

cvetjem, obogaten s pesmijo, postal je praznik naših delovnih ljudi.

Kako smo praznovali pri nas, v tovarni? Nekoliko pred 13. uro, dne 30. aprila 1969 — na dan pred praznikom — so se člani našega delovnega kolektiva začeli zbirati pred upravnim poslopjem, kjer se je na improviziranem odru že tudi zbirala mladina — učenci

šole »F. Šturm«, Šiška — Bežigrad, oddelek glasbene šole iz Črnuč. Pod vodstvom svojega profesorja so za uvod zaigrali harmonikarji »Internacionala«, za tem pa je spregovoril o pomenu prvomajskega praznovanja doma in v svetu predsednik sindikalne podružnice tov. Mičo Popović.

V nadaljevanju kratkega, toda prijaznega programa so se spet vrstile pesmi, vmes recitacije Minattijevih verzov, pa spet pesmi... Nebo se je rahlo pooblačilo, zavel je vetrič, zastave so plapolale k dnevni, ki nam je najlepši, k 1. maju. Po dvorišču tovarne je odmevala pesem harmonik, naši ljudje, vtopljeni vanjo pa so bili v mislih že tudi nekoliko naprej, saj jih je čakalo nekaj lepih, sončnih dni. Kako so jih

preživeli? Nekateri z družinami doma, pri znanjih in prijateljih, na deželi, ob morju, v planinah... Vseposvobod so bili v teh prazničnih dneh naši ljudje. In prav je tako!

Toda tovarniška proslava je bila — kot smo že rekli — uvod v prvomajsko praznovanje. Kajti delovni kolektiv je že nestrpno čakal na skupinski izlet z avtobusi. V prazničnih dneh je namreč šest avtobusov odpeljalo čez tristo članov delovnega kolektiva na prijetno potovanje. Odšli so na Koroško. V Slovenj Gradcu so si ogledali razstavo »Koroška v revoluciji« in razstavo slikarskih del Božidarja Jakca, šli so v Železarno v Ravnah, pot jih je vodila v Kotlje, na dom enega največjih naših pisateljev Prežih Voranca.

je največja turistična atrakcija tega mesta.

Na poti proti morju leži sedaj obnovljeni Počitelj. To je več sto let stara trdnjava in naselbina, v kateri so imeli svojo šolo muslimanski duhovniki — hodže.

Izredno lepa lega tega turističnega mesta je vzbudila marsikateremu turi

stu željo po oddihu prav v teh starih muslimanskih hišah ob reki, ki je znana po svoji lepi barvi in čistoči.

Zaradi lepe pokrajine in po drugi strani zaradi specifičnosti bosanskega prebivalstva priporočam vsakemu avtomobilistu ogled tudi tega, za nas Slovence precej nepoznanega dela Jugoslavije.

Jože Dolenc

Počitelj

NOV DELAVSKI SVET – PRVI SKLEPI

Volitve v delavski svet so za nami V ta samoupravni organ smo na novo izvolili 26 članov, 19 članov je iz prejšnjega mandata. Nov sestav delavskega sveta je naslednji:

Aleš Štefka, Brelih Stane, Borštna Marija, Grčman Rozka, Hirsman Jože, Hudelja Štefka, Juvan Terezija, Kova Ivanka, Kreslin Ignac, Knate Boris, Ko kol Danica, Nograšek Anton, Narat Jan, nez, Porenta Joži, Söke Janez, Som Magdalena, Sever Štefan, Šporar Alojz, Tušar Janez, Vrhovnik Fani, Vuk Jože, Vračko Fani (njihov mandat je 1 leto) 2-letni mandat imajo naslednji člani

Erbida Janez, Glažar Miran, Gracel Anton, Grbec Pero, Grmek Ludvik, Jurš Anka, Klemenčič Francka, Klun Jan, ko, Koprivec Ivo, Korenjak Stane, Lončar Nežka, Malovič Janez, Mavec Jože, Mišalič Mirko, Novak ing. Franc, Pavlin Anton, Skvarča Julka, Špec Anica, Štih Anton, Večerin Adolf, Velkavrh Julka, Zupančič Silvo, Zver Marija.

V tem sestavu je imel delavski svet že dve zasedanji, eno redno in eno izredno.

Na prvem rednem zasedanju se je sestel 24. aprila 1969. Dnevni red je vseboval 14 točk. Zato se verjetno ne boste čudili, če je z delom prišel ob 15.00 uri in končal ob 20.30 uri.

Za tri točke dnevnega reda so član delavskega sveta že predhodno prejel gradivo. Z vsebino petih točk dnevnega reda so bili ustno seznanjeni na samem zasedanju. Ostale točke so vsebovale volitve vodstva in komisij delavskega sveta ter članov novega upravnega odbora.

Predsednik delavskega sveta, namestnik predsednika delavskega sveta in člani upravnega odbora ter njihov namestniki so bili izvoljeni s tajnim glasovanjem.

Za predsednika so bili predlagani Grbec Pero, Gracelj Anton, Jurš Anka **Izvoljen je bil:** GRBEC Pero.

Za namestnika predsednika delavskega sveta so bili predlagani: Gracelj Anton, Glažar Miran, Grbec Pero.

Izvoljen je bil: GLAŽAR Miran.

Za člane upravnega odbora so bili predlagani: Mizert Albert, Gracelj Anton, Ravnikar Franc, Kosmač Dušan, Jernejčič Anton, Kante Boris, Jurš Anka, Zupančič Silvo, Strgar Jože, Boč kovec Štefan, Možina Marija, Keržan Anton.

Izvoljeni so bili: GRACELJ Anton, JURŠE Anka, MIZERIT Albert, KOSMAČ Dušan, STRGAR Jože in ZUPANČIČ Silvo.

Za namestnike so bili predlagani: Glažar Miran, Pečar Albin, Cigole Kati, Teršar Janez, Grmek Ludvik, Korenjak Stane, Beden Karla, Malovič Janez, Štebe Janez, Žagar Fanči.

Izvoljeni so bili: PEČAR Albin, ŽAGAR Fanči, TERŠAR Janez, GLAŽAR Miran, GRMEK Ludvik in CIGOLE Kati.

Delavski svet je imenoval komisijo za delovna razmerja v sestavu: predsednik — Narat Janez in člana Mavec Jože ter Mišalič Mirko, četrtega člana imenuje IO sindikata, peti je vodja organizacijske enote za obravnavani primer.

Imenovana je bila še komisija za ugotavljanje kršitev delovne dolžnosti: predsednik — Jurš Anka, namestnik Bezek Marjan, član Koprivec Ivo, namestnik Špec Anica. Tretjega člana komisije in njegovega namestnika imenuje IO sindikalne podružnice.

dnevi letnega dopusta

(možni dnevi po 7 ur) 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Skupno dni dopusta

za 8 ur 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Delavski svet je nato razpravljal o veljavnosti predpisov o organih upravljanja v naši delovni organizaciji, v zvezi z ustavnimi spremembami. Sprejel

je sklep, da se veljavnost obstoječih predpisov na dan spremembe zakona podaljša do konca tega leta. Do konca oktobra pa naj se delavskemu svetu in družbeno političnim organizacijam v podjetju predloži v obravnavo nov osnutek.

Predsednik upravnega odbora je predlagal delavskemu svetu, da potrdi spremembo izhodiščnih grup za 12 delovnih mest. Spremembe so bile že izglasovane na upravnem odboru in delavskemu svetu prejšnjega sestava. Nato so bile ponovno dane v javno obravnavo in ni bilo negativnih pripomb. Ker za obravnavano točko člani delavskega sveta niso prejeli gradiva, je šef kadrovske organizacijske službe za vsako posamezno spremembo podal kratko utemeljitev. K temu je dodal še obširno razpravo lastnega mnenja o nekaterih predlogih za spremembo.

Razen nekaj vprašanj ni bilo razprave. Zato je dal predsednik na glasovanje celoten predlog sprememb, ki so bile v predhodnem postopku že potrjene. Spremembe niso bile izglasovane. Na osnovi predloga, da se glasuje za vsako spremembo posebej, so bile izglasovane naslednje spremembe:

— delovno mesto transporterja se premakne iz 2 izhodiščne stopnje v 3, — delovno mesto skladiščnika iz 5 v 6 stopnjo,

— nekatera zahtevnejša dela v galvaniki iz 5 v 6 stopnjo,

— delovno mesto pravnega referenta se spremeni iz VŠ na VS.

Vse ostale predlagane spremembe pa niso prejele dovolj glasov. Proti ni bil nihče, vendar se je večina članov glasovanja vzdržala. Tudi predlog upravnega odbora, da se ne razpravlja več o pravilniku o delitvi osebnih dohodkov ni bil izglasovan.

Kljub prizadevanju tajnika IO sindikata, da se izglasuje predlog sindikata za dodatek tistim, ki prejemajo po novem pravilniku OD manj kot bi po starem, ni bil izglasovan. Delavskemu svetu sta bila podana v potrditev tudi predlog, da službe izvedejo do julija sistemizacijo administrativnih delovnih mest in da se na zahtevo dveh organizacijskih enot omogoči vsakemu, ki bi želel vpogled zasluzkov v obračunskem oddelku, to omogoči. Delavski svet se je v obeh primerih v celoti vzdržal. Kaj je vzrok temu, da se člani delavskega sveta ne izjasnijo?

Je vredno o tem razmisliti? In kdo naj razmišlja...?

Delavski svet je izglasoval zahtevo, da se gostinska enota ZATIŠJE odcepi od podjetja ŠUMI — Ljubljana in pripoji podjetju ELMA — Ljubljana Črnuče, ki ima v enoti največ (41 %) solastniškega deleža.

Po sprejetem koledarju imamo v tem letu namesto 42-urnega delovnega tedna 45-urni. Ker smo se odločili za 42-urni delovni teden z 8-urnim dnevnim delovnikom in prostimi dnevi, moramo proste dni všteti v redni letni dopust in ga tako zmanjšati za toliko dni, kolikor sobot je lahko v skupnem številu dni dopusta.

V letošnjem letu imamo polovico manj prostih dni, zato smemo tudi od računati polovico manj dni.

Delavski svet je sprejel sklep, da se namesto 2 in namesto 3 dni, odšteje 1 dan ter namesto 4 dni 2 dni.

Lestvica iz 58. člena Pravilnika o delovnih razmerjih za leto 1969 se uporablja takole:

Delavski svet je sprejel naslednje dopolnitve pravil za nadomestilo K-15: 1. Za vsakega našega delavca in njegovega ožjega svojca plača podjetje 10

din dnevno za znižanje cen penziona v Zatišju, za največ 10 dni;

2. Za letovanje izven počitniškega doma plača podjetje isto kot pod 1. točko, vendar najmanj za 5 dni in največ za 7 dni;

3. Regres lahko dobi upravičenec samo enkrat;

4. Za razdelitev regresa na posameznega člana kolektiva je predvideno 230 din neto.

Delavski svet je izglasoval predlog za vezavo sredstev na vpogled deviznega žiro računa pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana. S tem dobimo na stanje sredstev 2 % obresti.

Delavski svet je potrdil plačilo anuitet iz poslovnega sklada — del za investicije in iz sklada skupne porabe — del za stanovanjsko izgradnjo, ki zapadejo v letu 1969.

Delavski svet je potrdil vezavo sredstev obveznic GB, ki zapadejo v vračilo 1971. leta še za naslednja tri leta.

Delavski svet je potrdil najetje kredita pri KBH za nabavo strojev in že odobril nabavo ultrazvočne razmeševalne naprave za galvaniko in nakup paketirke za pakiranje odpadnega papirja.

Izglasovana je bila pomoč naši delavki v znesku 1.000 din zaradi elementarne nesreče. (Zgorelo ji je stanovanje in del premoženja.)

Sprejet je bil predlog za organizacijo zakuske za člane delavskega sveta prejšnjega mandata in imenovana organizacijska skupina: Bolta Franc, Grbec Pero, Bočkovec Štefan in Križaj Franc.

Na prvem izrednem zasedanju delavskega sveta, dne 5. maja 1969 so bili člani seznanjeni s pismeno odpovedjo računovodje. Kot vzrok odpovedi navaja nizko osebno oceno, ki se mu ne zdi pravilna. Obenem je prosil za skrajšanje odpovednega roka s prekinitvijo delovnega razmerja s 15. majem 1969.

Sprejet je bil sklep, da se mu omogoči 2-mesečni odpovedni rok, če bo v tem času predal posle namestniku. Če ne, se odpovedni rok podaljša, vendar ne več kot je z veljavnimi predpisi določeno za vodilne uslužbence.

Imenovana je bila razpisna komisija: predsednik — Gracelj Anton, člani — Vavpotič ing. Rudi, Žagar Fanči, Škrjanec Darinka in Por Marjan.

Odobrena je bila odprodaja zemljišča pri bloku 26a trgovskemu podjetju MERCATOR za postavitev samopostrežne trgovine. Odproda se ca. 90 m² zemljišča po ceni 18,00 din, pod pogojem, da se izseli iz sedanjih prostorov v bloku.

Odobrena je bila tudi nabava 2 računskih strojev, 1 pisalnega stroja in 1 rolo omare. Odobrena je bila tudi nabava 1 facit računskega stroja za potrebe GPP.

Delavski svet je odobril tudi nabavo kovinskega zaboja za odlaganje odpadkov.

Iz sklada skupne porabe je delavski svet odobril 500 din Občinskemu sindikalnemu svetu Lendava, kot prispevek za nabavo uniform godbi na pihala, katere člana sta tudi dva naša sodelavca iz obrata Lendava.

Delavski svet je bil seznanjen, da je bil direktor anonimno prijavljen v zvezi s členom 314a/1, 306/3 in 318/a KZ in se je o zadevi 1 leto vršila preiskava. Ta je ugotovila, da ni zapadel kaznivemu dejanju. Vsota ca. 420 din, kar znesejo stroški vožnje s tovarniškim avtomobilom ob upravljanju službenih in družbeno političnih dolžnosti so dani v obravnavo delavskemu svetu.

Kljub mnenju, ki je bilo iznešeno, da bi se lahko vozil s kolesom je delavski svet sprejel sklep, da se plačilo omenjenega zneska ne zahteva.

Tudi novo izvoljeni upravni odbor je že imel prvo redno sejo, dne 12. maja 1969.

Predsednik upravnega odbora prejšnjega mandata je v svojem poročilu prikazal bilanco njihovega dela in nakazal nekatere naloge, ki čakajo sedanji upravni odbor. (S poročilom boste v celoti seznanjeni v naslednji številki STIK-a.)

Nato so člani upravnega odbora z javnim glasovanjem (predlog je bil tudi za tajno glasovanje, ki pa ni bil sprejet) zaupali vodenje dela upravnega odbora tov. KOSMAČ Dušanu, za njegovega namestnika je bil izvoljen GRACELJ Anton.

Upravni odbor je imenoval tudi naslednje komisije in njih predsednike:

— Komisijo za stanovanjska vprašanja: ZADRAVEC Štefan — predsednik, Klemenc Marta, Martelanc Milan, Kesmič Slavko — člani (v to komisijo bo enega člana imenoval še IO sindikalne podružnice).

— Komisijo za strokovno izobraževanje: MIZERIT Albert — predsednik, Vreček Anton in Žagar Fanci — člana.

— Komisijo za varstvo pri delu: ŠPEC Ivan — predsednik, Klemenc Marta, Mlinar Vlado, Zupančič Silvo, Mišalič Mirko — člani.

— Komisijo za nagrajevanje: RAKAR Emil — predsednik, Keržan Anton, Križaj Franc, Šibelja Anton, Vidmar Vinko — člani.

— Komisijo za novo proizvodnjo: GLUŠIČ Boris — predsednik, Knez Sandi, Dovžan Henrik, Vavpotič ing. Rudi, Bogataj Cvetko, Novak ing. Franc, Por Marjan — člani.

— Komisijo za napredek: GRBEC Pero, Rakar Emil, Šuštar Alojz, Bolcar Jože, Bugarski Cilka — člani; njihovi namestniki pa so Glušič Boris, Pavlin Anton, Žmavc Anton, Strgar Jože in Prhne Branko.

Upravni odbor je klepal tudi o pogodbenem delu za nekatera nujna dela, o preureditvi sanitarij za nekatere naše stanovalce v bloku 26a in o nekaterih predlogih stanovanjske komisije za odobritev dodatnega posojila. Na oglasnih deskah bodo izobešeni v razčlenjeni obliki. O njih bo dokončno sklepal na eni svojih naslednjih zasedanj delavski svet.

Delo novo izvoljenih samoupravnih organov našega kolektiva je zastavljeno. Prav gotovo je naša skupna želja, da bi bilo čim boljše. To pa lažje doseči, če bo vsak član kolektiva prispeval svoje mnenje, svoj predlog. Kdo me bo morda vprašal: »Kako?« Naj kar vnaprej odgovorim. Preko članov delavskega sveta, ki ste jim ob volitvah dali svoj glas. Morda tudi s svojim prispevkom v STIK-u.

Anka Jurš

GlasiLO STIK izdaja delovna skupnost Elma — tovarna elektromateriala

Ljubljana-Crnuče. Ureja ga uredniški odbor, izhaja enkrat mesečno.

Odgovorni urednik: Fanči Žagar telefon 341-005, int. 66

Tisk: Tiskarna PTT, Ljubljana

BILO NAM JE LEPO

Sveže jutro, okrog sedme ure, se je spreminjalo počasi in zasanjano v lep sončen dan, ko smo hiteli proti tovarni, kjer so nas čakali avtobusi, da nas popeljejo na izlet, ki ga je priredil sindikat Elme, dne 3. 5. V kar najkrajšem času smo napolnili avtobuse in nekaj minut po sedmi uri so zahrumeli motorji in nas odpeljali skozi Črnuče in Domžale proti Savinjski dolini.

Med potjo od Domžal naprej so se nače oči lahko naslajale ob pogledu na ozke doline, bregove ter nizke in visoke hribe ob cesti levo in desno. Vsi bregovi in hribovi so se svečano odeli v novo, mlado zelenje, doline pa v sončne trave, pomešane z desetimi vrst mladnih rož. Naši avtobusi so hiteli proti dolini, kjer raste zeleno zlato. Nismo se niti dolgo vozili, ko smo že lahko opazili vasi s kmečkimi poslopji in prve manjše njive s hmelovkami — smrekovimi koli, dolžine do 8 metrov.

Od trenutka do trenutka so te njive postajale vse večje, vse več je bilo hmelovk, postavljenih v velike navpične kupe, mnogo pa jih je bilo že postavljenih v dolgih vrstah po manjših in večjih njivah, kjer je ob njihovih vznožjih v majhnih rastlinicah kllilo novo življenje. Te majcne rastline se v nekaj mesecih razrastejo v prave velike med rastlinami in dosežejo višino do 10 metrov. V presledkih smo lahko opazili tudi velikanske površine njiv družbenega sektorja. Te velike površine hmeljišč obdelujejo s traktorji, namesto dolgih smrekovih kolov pa so postavljeni ravni hrastovi drogovi višine 3 metrov v ravne vrste med seboj pa so povezani s pocinkano žico, po kateri se potem ovija zeleno zlato — hmelj.

Komaj smo dodobra zapustili hmeljišča polja z vaškimi hišami, so naši avtobusi že vijugali iz ovinka v ovinek v lepo ravnino, obdano s hrabi, pod katerimi pridne roke rudarjev kopljejo premog. Prispeli smo torej v naše najnamenjše mesto — Velenje in to malo po pol deveti uri. V pol ure smo si na hitro osvežili usta in grlo v najbližjih okrepčevalnicah, potem smo se razklopili v skupinah po cestah in ulicah mesta. Velenje je zares lepo. Vse je novo, lepi bloki, stolpnice, manjša bol-

nišnica, športni park za otroke z različnimi napravami za igranje in še in še. Vse je lepo urejeno, povsod lepo negovane zelenice in cvetlične grede z raznovrstnimi rožami. Nikjer nobenih odpadkov, smeti ali podobnih reči, skratka, vse zares lepo. Škoda, da nismo imeli več časa, da bi si to lepo mesto ogledali malo podrobneje. Veliko se gradi tudi okoli mesta, največ zasebnih hiš in to na obronkih hribov severovzhodno od novega mesta. Na severozahodni strani pa na griču čemi stari grad, prirejen za turiste, od koder je lep razgled po vsej dolini Velenja. Ko takole opazuješ ta grad, se ti nehote zazdi, kot bi stala na hribu ponosna stara mama in gledala na lepo novo mesto pod seboj, kot na svoje vnuke.

Po ogledu mesta, če temu sploh lahko rečemo ogled, smo se v treh minutah stlačili v avtobuse na svoje sedeže in se odpeljali na drugi konec mesta k majhnemu jezeru. To ni naravno, temveč umetno jezero, ki je nastalo, ko so se pogrezili stari rovi pod zemljo, kjer so bili rudniki premoga. In tako je poteček, ki je že prej tekkel tod, napolnil vdolbino, kjer se zdaj Velenjčani kopajo in vozijo s čolni. V jezeru so tudi trije lopi veliki labodi, ki so nas zabavali s svojimi akrobacijami na vodi.

Mimogrede se je zaslila tudi domača melodija harmonike, njen meh je raztegnil tovariš Čik, in takoj se je okrog njega zbrala skupinica, ter se poizkusila v petju, vendar niso uspeli zaključiti pesmi, ker smo spet morali naprej.

Nekaj po deveti uri smo odbrzeli iz Velenja po ovinkasti, ozki in ne preveč ravni oziroma gladki cesti ob reki (mislim, da je bila Mislinja) proti Slovenj Gradcu, kamor smo prispeli okrog 10 ure in 15 minut. Tu se nam je tudi pridružil avtobus iz Lendave, da nas je sedaj bilo več kot 300 z otroki vred. To je kar lepo število izletnikov, mar ne!? Mesta si nismo imeli časa ogledati. Sicer pa mesto ni kaj posebnega, večinoma so to stare hiše, kot so bile pred dvajsetimi leti, ko sem bil nazadnje tam. Industrije je malo in okrog mesta so večinoma visoki hribovi. Obnovljenih je samo nekaj lokalov in nekaj hiš je olepšanih, tudi ceste so precej slabo negovane in čistoča tudi ni na zavirljivi višini, skratka, pravo nasprotje Velenja, kjer smo občudovali smisel za lepoto in urejenost.

Ob prihodu v Slovenj Gradec smo takoj šli v središče mesta v zelo staro poslopje, kjer nas je v obokanih hodnikih in po stopnicah spremljal zatohel in vlažen zrak. V drugem nadstropju smo si v treh prostorih ogledali skrbno pripravljeno gradivo muzeja narodne revolucije. Imeli smo priložnost videti zbirke fotografij borcev, skupin, čet in tako naprej, ki so se borili za osvoboditev Štajerske in Koroške od začetka okupacije, pa vse do zaključnih bojov, do zloma okupatorskih enot in domačih izdajalcev. Videli smo mnogo fotokopij in originalnih dokumentov o zločinskih dejanjih gestapa in domačih izdajalcev, ter objave v nemščini o streljanju talcev — rodoljubov. Imeli smo priložnost videti tudi raznovrstne zbirke strelnega orožja, od najbolj preprostih pušk, pištol itd. pa do nemškega, angleškega in italijanskega orožja, ki so ga med vojno uporabljali partizanski borci. Tu je bilo tudi mnogo različnih bomb, minometov, topov (lahkih) granat in vse vrste municije, kot tudi sa nitetni pripomočki in medicinski instrumenti itd. Tudi stare uniforme smo videli, ki so jih nosili borci in njihovi vodje, oficirji itd., kot tudi razna odlikovanja, naprave za daljinsko opazovanje in še in še. Po prostorih nas je vodil neki tovariš, ki je z veliko vnemo tolmačil v koroškem

jeziku razne dogodke in podobno, seveda ga nismo vsi slišali, ker nas je bilo preveč. Najdlje smo se ustavili v zadnji sobi, kjer je bila zbrana dokumentacija ter reliefni prikaz zaključnih bojov z okupatorjem, ki je bežal čez mejo. Tovariš nam je nazorno prikazal vse dogodke, ki so bili odločilni za konec vojne tudi na slovenskem ozemlju. Ob sklenitvi svoje razglage nam je tovariš iz muzeja zaželel zadovoljno bivanje in izlet po Koroški, ter se nam zahvalil za obisk.

Naslednje pol ure smo imeli priložnosti videti stalno slikarsko razstavo slovenskega slikarja Božidarja Jakca, sedemdesetletnega Novomeščana, ki je precej let prebival tudi na Koroškem, predvsem v Slovenj Gradcu. Najprej smo v veliki razstavnici dvorani pritičja železobetonske nove zgradbe videli nekaj abstraktnih in realističnih figur iz trdega lesa, brona in jekla.

Potem nekaj načinov slikanja jugoslovanskih slikarjev in tudi tuja dela so bila na vpogled, toda kot poklon tej razstavi in to v raznih tehnikah (pastel, olje, grafika).

Za razlaganje in vodenje po razstavi smo imeli starejšega tovariša, ki je bil dobro poučen o slikarski umetnosti. Pripovedoval nam je preprosto in razumljivo vsakomur. V prvem nadstropju v lepo urejeni dvorani smo s pomočjo vodja razstave občudovali umetnine Božidarja Jakca, ki jih je bilo gotovo 120. Razstavljeno je delo od pionirskih začetkov leta 1919, ko je Jakac začel študirati slikarstvo in obenem na preprost način slikati, pa vse do današnjih dni — torej 50-letno delo velikega mojstra. Za začetek je Jakac uporabljal navaden papir, svinčnik in tuš, ter portretiral like in slikal stvari, predmete iz narave. V zrelejši dobi je razvidna iz slik Jakca večja zavzetost za slikanje, tudi tehnika je boljša in že uporablja barve. Najprej navadne barve; sivo modra, svetlo vijoličasta, temno rumena, oranžno rdeča, svetlo črna itd. Toda vse v nežnih odtenkih, zelo skrbno oblikovana dela, boječe izražena. V zrelih letih, to je v največjem vzponu od leta 1930 do 1940 je slikanje Jakca že tako izrazito lepo, čisto in privlačno, da človek ne ve, katero sliko naj dalj časa gleda, ena je lepša od druge. Vse so v lepih živih naravnih barvah, od portretov deklice, žene, narave itd. Najprej je uporabljal pastel tehniko, potem olje in nazadnje tuš čokoladne barve, nato barve pa spet olje itd. Med vsemi temi umetninami smo lahko občudovali in poslušali razlago vodje, o študiju Jakca na Češko-slovaškem, na Dunaju in drugje. Med potovanji po ZDA je Jakac slikal tudi pokrajine v državah, kjer je prebival, tudi iz Švedske najdemo slike, ki jih je tam ustvaril. Ob sklenitvi svojih misli o razstavi slikarskih del Jakca naj povem samo še to, da so bila gotovo ta izredno prefinjena dela vseh gotovo večini izletnikov in vsakomur je lahko žal, kdor razstave ne bo mogel videti.

Ko smo se poslovili od Slovenj Gradca okrog 11 ure in deset minut, so naši avtobusi hiteli proti dravski dolini med strmimi skalami ob cesti in majhnimi dolinami skozi Dravograd, proti železarskemu mestu Guštanj, danes se imenuje Ravne na Koroškem, kamor smo prispeli okrog 11.45 ure. Tam smo se pred železarno razdvojili. Kdor je hotel videti obrate Železarne Ravne je dobil zaščitno čelado. V treh skupinah po 30 ljudi smo obšli obrate velike železarne. Drugi, ki so ostali zunaj ograje železarne, so taval po mestu, nekateri so se z avtobusom odpeljali v dom Železarjev ali na ogled kopališča.

Tisti, ki smo si v spremstvu strokovnjaka ogledovali železarno, smo najprej prišli v zelo velik prostor poln zadušljivega, vročega, strupenega dima in prahu, kjer je bil precej močan trušč.

Tu smo videli več elektro obločnih talilnih peči, kjer talijo (topijo) pod močnimi udarci električnih isker litino, ki jo dobivajo od drugod. V pečeh primestja razne dodatke, da se jeklo oplemeniti in postane vsestransko uporabno. Talilci jekla delajo pod težkimi pogoji v štirih izmenah, tisti, ki opravljajo najtežja dela prejemajo za svoje delo okrog 140.000 S din, delavci z manj težkim delom dobivajo okrog 115.000 S din, vsi ostali pa prejemajo od 90.000 do 100.000 S din. Zvedeli smo tudi, da je v železarni 3.500 zaposlenih, ustvarijo pa 40 milijard din dohodka na leto. Od tega plača Železar na 1,8 milijarde S din na leto za električno energijo.

Iz topilniškega oddelka smo prišli v novi obrat, kjer montirajo razne stroje in naprave.

Tu bo obrat polavtomatske valjarne. Zvedeli smo, da so vsi strojno opremo in naprave dobili iz Češkoslovaške. Montažo bodo izvedli skupaj s strokovnjaki iz ČSSR do konca tega leta. Tovariš, ki nas je vodil, nam je pokazal največji elektromotor, ki bo pogonjal več vrst valjev za valjanje in transport vročega materiala od valja do valja. Motor ima 22.000 kW moči in je zares pravi velikan. Zraven nove valjarne je stara valjarna, ki je obrabovana; imeli smo možnost opazovati spretnost delavcev, ki so z razbeljenim železom ravnali kot z igračo in podajali iz rok v roke in od valja do valja.

Ignac Erhatic
Se nadaljuje

OSEBNA HIGIENA

Delovna organizacija po zakonu ni dolžna nuditi zaposlenim osebne ali skupne brisače. Vendar pa je vodstvo in organi delavskega samoupravljanja bilo naklonjeno zamisli, da se sanitarno higienske naprave uredijo čim bolj ustrezno.

Brez pomena je umivati se, nato pa se brisati v skupno brisačo. Zato ta način ni prišel v poštev. Če bi nudili vsakemu zaposlenemu osebno brisačo, bi jih morali imeti najmanj tri garniture, kar je približno 2.100 brisač, od katerih bi se v kratkem času »porazgubila« polovica (po dosedanjih izkušnjah). Dalje smo razmišljali o nabavi električnih sušilnih aparatov za roke. Samo za žensko garderobo bi jih rabili 25 in še bi prišlo ob zaključku dnevne izmene 10 oseb na 1 aparat. Vzemimo, da si ena oseba suši roke samo 2 minuti, potem bi zadnji čakal 20 minut, predno bi prišel na vrsto in to le tedaj, če bi vsi aparati vedno brezhibno delali.

Tako smo se odločili za nabavo papirnatih brisač »PALOMA«; zavitek ima po 100 brisač. Nabavili smo tudi koše za odlaganje uporabljenih papirnatih brisač.

Najprej smo opremili s tremi zavitki brisač in koši umivalnico pred ženskim straniščem. Ko pa smo kontrolirali uporabnost tega načina, smo bili močno iznenadeni. Kajti v dveh urah je bilo porabljenih 300 brisač ali 3 zavitki. Da je bil kaos še večji, so uporabljene papirne brisače metale v vodovodne školjke, namesto v košare za odpadke, zato ni čudno, da so se zamašile odtočne cevi in podobno. Za eno izmeno torej 47,52 din!

Vprašujem se, kje je vzrok za tako brezvestno ravnanje? Taki so torej odnosi do skupnih dobrin, ki nam jih nudi socialistična družba v uporabo. In, ali je sploh trohica socialistične miselnosti v ljudeh, ki ne spoštujejo družbenih dobrin. Kaj menite Vi?

Vladimir Mlinar

DOGODKI MESECA

V času od 1. do 30. aprila so se na novo zaposlili v Elmi:

Kirič Anton in Arnež Marija — v nekovinah

Grah Štefan in Riter Julij — v obratu Lendava.

Kos Rozka in Bajec Vida — v kontroli kvalitete

Ribič Milorad in Cinek Mirko — v brusilnici

Janšovec Avgust — v splošni službi

Ozmec Olga — v montaži

Mikola Ana — v impregnaciji

Kovačič Rozka — v lakirnici

Čuček Dušan — pripravniki v kadrovski organizacijski službi

V istem obdobju so odšli iz podjetja na lastno željo:

Voje Marija in Možina Simona — iz montaže

Čulič Jovan — iz orodjarne

Seidel Jelka — iz stiskalnice

Drame Olga — iz kontrole kvalitete

Bajuk Marjeta — iz prodajno projekтивne službe

Velkavrh Viktorija — iz kadrovsko organizacijske službe

V pokoj je odšel: HOČEVAR Alojz iz orodjarne B.

Vladimir Mlinar

TAKŠNI SMO

Mislím, da ni bilo nujno pri tako velikem podjetju, kot je naše, da smo imeli tako skromno proslavo 30. 4. v počastitev 1. maja, praznika dela. Kar spomnimo se samo nekaj let nazaj kakšne proslave so prirejali kolektiv po naši domovini, z glasbenimi spore di, recitacijami, veličastnimi govori in pevskimi nastopi. Vem, da nismo član kolektiva tako nesposobni, da ne b mogli pripraviti kaj več, kot smo to krat.

Če malo pomislím, lahko ugotovím, da takorekoč nismo ničesar pripravili, s čemer bi se lahko pohvalili Govor, ki je trajal komaj pet minut in to v zelo slabem »slovenskem naglasu« meče slabo luč na sindikalno podružnico, ki ima okrog 900 članov, predvsem pa na izvršni odbor sindikata Elme, ki se zares ni potrudil, da bi vsaj predhodno opozoril člane kolektiva na dostojnost, ki jo zasluži neka proslava.

Kdor ima malo smisla za opazovanje, je z lahkoto ugotovil, da je ena tretjina ljudi takoj po 13. uri zapustila podjetje, čeprav so imeli plačano prosto uro za proslavo, ne za odhod domov. Nekaj ljudi niti ni bilo tako vpljudnih, da bi s klopi dvignili svoj »zadnji

del telesa«, ko so učenci glasbene šole zaigrali Internacionalo. Drugi so se nedolžno dvignili s klopi, vendar so se nemoteno šalili in smejali naprej. Le okrog 40 ljudi je resno spremljalo program učencev glasbene šole iz Črnuč. Mislím, da bi člani kolektiva lahko bili vsaj malo bolj zbrani in s spoštovanjem spremljali izvajanje programa otrok naših sodelavcev, naših otrok, ki so se ljubeznivo odzvali naši prošnji in z veliko zavzetostjo izvajali pester spored melodij in recitacij. V zahvalo pa smo mi odrasli bili neresni in raztreseni po vsem dvorišču, kot mravlje, kadar jih kak nepridiprav razbrska po okolici njihovega doma. Verjetno je otroke stiskal v njihovih drobnih srcih neprijeten občutek, ko so nas takole opazovali, kako togo stojimo pred njimi, naše oči pa so namesto navdušenja izražale nezainteresiranost, misli pa so nam blodile ne vem kje, samo na naši proslavi niso bile.

Recite kar hočete, tokrat smo se obnašali nekulturno in sram nas je lahko! Potrudimo se, da se bomo v bodoče ob podobnih prilikah obnašali kot se spodobi.

Ignac Erhatic

KAJ JE PRAVILNO, PRAVIČNO IN POŠTENO?

V zvezi z vprašanji o novem pravilniku se mnogim našim članom kolektiva samo po sebi zastavlja vprašanje, ali obstajajo kakšne kriterije, po katerih bi bilo možno objektivno presojati, kdaj in v koliki meri je nek sklep ali dogovor pravičen oz. pravilen. Tovariš Križaj je na tako vprašanje v prejšnji številki Stik-a odgovoril popolnoma nefilozofsko in tudi preveč poenostavljeno. Po njegovem naj bi bilo pravično tisto, kar določa družbena skupina ker to tako pojmuje in vrednoti. Poenostavljeno se ta misel lahko razume tako, da je pravično tisto, kar je sklenil kolektiv oziroma naš delavski svet. Vprašanje je vendar nekoliko bolj zamotano, zato naj poskusim z nekoliko širšo obrazložitvijo.

Občutki pravičnosti, morale, vesti so odraz družbenih pojmovanj v posamezniku — članu te družbe. Zgodovina nam pove, da so različni narodi v različnih obdobjih zelo različno pojmovali pravičnost in vse druge duhovne vrednote. Vselej pa je bila ta duhovna nadstavba prilagojena materialnim potrebam obstoja in razvoja posamezne družbe. V Evropi lahko zasledujemo razvoj družbenih moralnih načel iz obdobja pred 3.000 leti, to je iz stare Grčije pa vse do današnjih dni. Vse to zajema pojem evropska kultura in miselnost, iz katere so črpali ideje in ji tudi dodajali nove elemente veliki duhovi od Platona do Lenina.

Moralna načela socializma so tedaj razvojno vezana na evropsko kulturo in njeno tradicijo, obenem pa pomenijo novo, višjo stopnjo te kulture. V pogojih graditve socializma se torej razvija nova kultura delavskega razreda, ki je zgodovinsko razvojno vezana na pozitivno dediščino iz preteklosti in katere namen je, ustvariti pogoje za skladen duhovni razvoj tako družbe kot njenih posameznikov članov. V ta kulturni kompleks spadajo tudi moralna načela pravičnosti, poštenosti, zvestobe itd.

Če se sedaj vprašamo, kdaj je neko dejanje posameznika ali nekega manjšega dela naše družbe pravično, je torej odgovor, da je to tedaj, kadar je ta akt v skladu z moralnimi načeli in interesi naše socialistične družbene skupnosti, ki jih pogojuje dana razvitost družbenih proizvodnih sil. Ta odgovor pa je obenem že tudi novo vprašanje, kako naj vemo, kaj je v interesu družbe, obenem pa v skladu z njeno kulturno tradicijo, na kateri se gradi njena bodočnost. Na vprašanje te vrste

daje odgovor samo znanost in njena uporaba v praksi. Končni odgovor se torej glasi: »Pravilno, pravično in pošteno je tisto, za kar imamo znanstvene oziroma strokovne dokaze, da je v skladu z interesi naše socialistične družbe«.

Ta princip je proglašen tudi v naši družbi, saj vsak dan beremo in slišimo, da imajo strokovne rešitve in predlogi vse premalo veljave, da moramo znanosti dati vso podporo. Temu principu so prilagojena tudi podjetja, saj imajo v svoji organizaciji strokovne službe, katerih naloga je, da znanost svojega področja obvladajo in uporabljajo v praksi.

Na osnovi tega teoretskega razmišljanja se lahko povrnemo k nekaterim problemom v praksi našega podjetja in novega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Eno od najbolj perečih vprašanj je, ali je pravilno, pravično in pošteno, da je novi pravilnik 100 in več sodelavcev prikrajšal tako, da je njihov osebni dohodek nižji od tistega, ki bi ga dobili po starem pravilniku. Preprosto ljudski čut za pravičnost nam pove, da to ni pravično, če nimamo za tak ukrep utemeljenih razlogov. Edini razumljiv razlog za tak ukrep pa bi bil, če je nekdo na delovnem mestu poslabšal kvaliteto dela.

Pa pogledimo še, kaj pravi o tem problemu strokovna literatura. Tu najdemo generalno pravilo, da je treba pri uvajanju ocen delovnih mest zagotoviti, da nihče ne dobi manj kot je dobival prej. V strokovni literaturi najdemo še mnoge druge napotke in zaključke o vprašanjih, ki jih je odprl naš pravilnik, kjer lahko najdemo mnoge odgovore na probleme, ki so nastali v našem kolektivu. Taki problemi so metoda in vloga osebne ocene, sistem napredovanja, razponi itd. O vseh teh vprašanjih imajo mnogi člani kolektiva pa pripombe in občutek, da jim je prizadejana krivica.

Slabo uslugo znanosti oz. strokovnosti bomo naredili s tem, če bi skušali občutke ljudi potlačiti in negirati z napačno ali slabo premišljeno uporabo strokovnih metod in rešitev.

Uspešen izhod iz teh dilem bomo našli le tedaj, če pri razreševanju problematike ne bomo vihteli mečev v imenu načel in abstraktnih pravičnosti, ampak, če bomo vprašanja reševali v interesu večje gospodarske uspešnosti našega podjetja, za kar pa je potrebno sodelovanje in prizadevnost vsakega člana kolektiva. Branko Prhne

Nekaj o zastrupitvah s hrano

(Nadaljevanje)

Ko pa so te nehijske navade preselile iz individualnega gospodinjstva v obrate družbene prehrane, so postali primeri zastrupitve s hrano vse pogostejši ne samo pri nas, ampak tudi drugod po svetu. Naše dnevno časopisje večkrat poroča o tem.

Zastrupitve s hrano so najpogostejše v zvezi z zaužitimi živili živalskega izvora, to je mesom in mesnimi izdelki, mlekom in mlečnimi izdelki, jajci in jajčnimi izdelki (sladoled in slaščice) ter ribami. Ta živila dajejo mikrobom najboljše pogoje za njihov obstoj in razmnoževanje tako, da lahko v polni meri razvijejo svoje pogubonošno delo vanje in ogrožajo zdravje ljudi.

Od živil rastlinskega izvora pa so gobe tiste, ki v naših razmerah največkrat povzročajo zastrupitve. V Ljubljani ni smo v zadnjem času registrirali po vprečno okrog 100 primerov zastrupitve z gobami zaradi zamenjave ne užitnih z užitnimi gobami in pa zaradi zaužitja postanih gob.

Strokovna literatura navaja številne primere zastrupitve s hrano; naj jih nekaj navedem:

V Angliji je zbolelo 1190 otrok, ki so pili mleko, pripravljeno iz mleka v prahu. Otroci so kmalu po zaužitju mleku pričeli bruhati, dobili so visoko vročino tako, da so morali iskati zdravniško pomoč. Pri laboratorijski preiskavi mleka v prahu so našli gnojne stafilokoke. V Nemčiji je zbolelo 105 oseb. Znak obolenja je bila povišana telesna temperatura in driska. Zaužil so mehko kuhana jajca, ki so bila sveža in dobra po okusu, a so vsebovala mikrobe — zastrupiljevalce živil, nazvane salmonela. V zvezi z zaužitjo tlačenke je zbolelo 320 ljudi, ki so imeli znake hudih in pogostih drisk. Tlačenka je bila zelo debela, zaradi česar ni bila njena sredina zadosti prekuhana. V tlačenki so našli salmonele — zastrupiljevalce živil.

ODGOVOR TOV. KRIŽAJA

Veseli me, da je tov. Prhne z bolj poglobljeno in celovito presojo prišel (sodeč po njegovem pisanju) do enakega zaključka kot jaz na »popolnoma nefilozofski in preveč poenostavljen način«.

Mojo trditev je res dopolnil še z znanostjo in strokovnostjo, toda prej v svojo škodo kot korist. Nesprejemljiva zaradi svoje utopičnosti je njegova trditev, da je »pravilno, pravično in pošteno tisto, za kar imamo znanstvene oziroma strokovne dokaze«.

Znanost na področju raziskave moralnega vrednotenja (tja namreč spada pravičnost, pravilnost, poštenost) veliko bolj često odpove kot pri naravoslovnih vedah.

Še več, v imenu znanstvene utemeljenosti so se in se še delajo največji zločini proti človeštvu in mi jih obsojamo — četudi nismo znanstveniki. Zato ni verjetno, da bi kaj kmalu znanstveno utemeljeno odločanje nadomestilo samoupravne odločitve ali jih vsaj postavilo v absolutno odvisnost, kot predpostavlja tov. Prhne, da bi bilo edino pravilno.

Razumem njegovo nezadovoljstvo, da njegove (kakor tudi druge) strokovne ali celo znanstveno utemeljene predloge zavračajo ljudje, ki se na stvari včasih ne spoznajo. Ne smemo pa pozabiti, da je skoraj vsem ljudem prirojen čut ali vsaj slutnja kaj je dobro ali ne in da takrat raje prisluhnejo temu, kot pa predlagatelju, še posebej tedaj, če ga premalo poznajo ali pa mu ne zaupajo.

Franc Križaj

V neki tovarni v Avstriji je jedlo 481 delavcev pečeno svinjino s krompirjem. Čez nekaj ur so večino delavcev napadle slabosti, bruhanje, driske in veliko jih je padlo v nezavest. V svinjskem mesu so našli salmonele.

Na Madžarskem se je v letu 1957 zastrupilo s hrano 4.318 ljudi, od teh je moralo na zdravljenje v bolnico 932, 16 pa jih je celo umrlo. V 60 % primerov so prizadeti jedli meso in mesne izdelke, v 19 % primerov pa so zaužili sladoled.

V Ameriki je zbolelo 3.884 ljudi, ki so zaužili kuhano šunko. V šunki so našli stafilokoke.

V nekem domu za onemogle so spekli kokošje meso že v petek, do nedelje so ga hranili v shrambi pri sobni temperaturi. Pol ure po zaužitju kurjega mesa se je pri prizadetih pojavilo bruhanje, hude bolečine v trebuhu ter pogoste driske. Od 62 ljudi jih je zbolelo 52. V pečeni kuretnini so bili v laboratoriju najdeni stafilokoki.

Archiv für Lebensmittelhygiene poroča o množični zastrupitvi s hrano, ki so jo prevažali v termos posodah. Tisti ljudje, ki so jedli istovrstno hrano pred transportom, niso zboleli. Med transportom hrane so se v jedi razvili strupi, ki so pri prizadetih povzročili hude krče in pogoste driske. Literatura navaja precej primerov zastrupitve s hrano, ki je bila v zvezi s »pripeljano« hrano.

Krej omenjeno strokovno glasilo poroča o zastrupitvi v zvezi z zaužitimi rezinami s kremo (kremšniti). Od 150 ljudi, ki so jedli rezine, jih je zbolelo 51. Prizadeti so 4 do 7 ur po zaužitju rezin občutili hude krče v trebuhu in dobili močne driske, ki so trajale 4 do 14 dni. V rezinah so bile ugotovljene salmonelle, ki so jih oboleni izločali s svojim blatom še 6 mesecev po zaužitju rezin.

Še in še bi lahko naštevali take in podobne primere zastrupitve s hrano in ne bi jih tako hitro zmanjkalo. Naj bo zadosti o zastrupitvah v tujini, pa si oglejmo še nekaj domačih primerov!

Dne 27. XI. 1962 je zbolelo 87 delavcev ljubljanskega podjetja; znaki obolenja so bili krči v trebuhu in pogoste driske. Prizadeti delavci so zaužili ob 11. uri govejo juho z rezanci in kosom mesa. Obrok je pripravilo in dostavilo s kamionom neko gostinsko podjetje. V juhi in mesu so se med transportom razmnožili škodljivi mikrobi, ki so povzročili obolenje delavcev.

Dne 19. VI. 1963 je v neki ustanovi v Ljubljani zbolelo — imeli so hude bolečine v trebuhu in pogoste driske — 98 ljudi; ti delavci so zaužili za kosilo pečene svinjske šinke, ki so prišli v Ljubljano zmrznjeni. Zmrznjenih šinkov ni bilo mogoče dati v preiskavo, ker so vse porabili in tako ni bilo mogoče odkriti mikrobiološkega povzročitelja zastrupitve s hrano.

V neki ustanovi v Ljubljani so 28. IV. 1965 popoldne skuhali v kotlu goveji golaž za ca. 200 ljudi. Golaž so preko noči pustili v kotlu in odprli bližnje okno. Naslednjega dne zjutraj so pobrali iz ohlajenega golaža meso, omako so pogreli in jo servirali z mrzlim mesom. V zvezi z zaužitjem golažem je zbolelo 121 oseb; znaki so bili hudi krči v trebuhu in pogoste driske. Zaradi napačnega načina kulinaričnega priprave golaža je področna sanitarna inšpekcija vso zadevo proučila in primer prijavila okrožnemu javnemu tožilstvu. Okrožno sodišče je na podlagi dokazanih nepravilnosti pri pripravi govejega golaža obsodilo ustanovo na 1 milijon dinarjev kazni, odgovorno kuharico pa na 70.000 dinarjev. Sodba je bila objavljena v dnevnem časopisju.

Nadaljevanje